

TAHAP KEKERAPAN DAN KEPADATAN KOSA KATA BUKU TEKS BAHASA ARAB SEKOLAH RENDAH

Mohd. Khairil Hanif Ramli & Ab. Halim Mohamad
Universiti Putra Malaysia

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menganalisis kosa kata dalam buku teks bahasa Arab bagi tahun tiga, empat dan lima dari segi kesesuaian dengan tahap pelajar. Ia juga bertujuan untuk menghuraikan asas serta teori pemilihan kosa kata dalam pembelajaran bahasa secara am dan bahasa Arab secara khusus. Kajian ini merupakan kajian kuantitatif di mana data yang dikumpul daripada tiga buah buku teks tersebut dianalisis berdasarkan kekerapan dan kepadatan kosa kata. Selain itu kajian perpustakaan juga dijalankan untuk menghuraikan kriteria pemilihan kosa kata yang sesuai untuk murid. Dapatan kajian menunjukkan bahawa buku teks bahasa Arab tahun lima mempunyai indeks kepadatan yang terendah iaitu 1 : 5.74. Ini bermaksud pelajar akan bertemu dengan satu perkataan baharu dalam setiap lebih kurang enam perkataan yang dibaca. Dari segi pengulangan penggunaan perkataan dalam buku tersebut adalah terlalu rendah. Pelajar akan kerap bertemu dengan perkataan baharu. Ini juga memberi erti bahawa buku tersebut menyukarkan pelajar mengingat kosa kata yang dipelajari. Bagi buku teks bahasa Arab tahun tiga dan empat pula masing-masing mempunyai indeks 1 : 6.95 dan 1 : 6.37. Ini bermakna kadar indeks bagi kedua buku ini juga terlalu rendah dan hampir sama buku teks bahasa Arab tahun lima. Indeks kepadatan penggunaan perkataan jika dibuat secara terkumpul bagi kesemua perkataan dalam semua buku yang dikaji adalah mempunyai indeks 1 : 8.64. Ini bermaksud pelajar akan bertemu dengan perkataan baharu bagi setiap lebih kurang 9 perkataan yang dipelajari. Keadaan ini juga menyukarkan pelajar dalam mengingat kosa kata yang dipelajari. Hasil kajian ini juga berjaya mengenal pasti kriteria pemilihan kosa kata yang sesuai dalam buku teks. Kriteria tersebut ialah pertama, kosa kata bersifat mudah diperolehi. Kedua, kosa kata pendek. Ketiga, kosa kata yang ada persamaan antara bahasa ibunda dan bahasa Arab. Keempat, kosa kata yang bersifat konkrit. Kelima, kosa kata yang bersifat kerap penggunaannya.

Kata kunci: Kosa kata, pembelajaran, buku teks, kepadatan, kekerapan

ABSTRACT

The purpose of this study was to analyze the vocabularies in Arabic language text books for years three, four and five in terms of suitability for the level. It also seeks to explain the theoretical basis and the selection of vocabulary in language learning in general and specifically Arabic. This study is a quantitative study in which data were collected from three of these textbooks were analyzed by frequency and density vocabulary. In addition, the library also conducted a study to describe the criteria for selection of appropriate vocabulary for students. The findings indicate that the Arabic text book five years have the lowest density index of 1: 5.74. This means that students will meet with the new words in each approximately six words were read. In terms of the repetition of the word in the book is too low. Students will meet regularly with new words. This also implies that the book is difficult for students to recall learned vocabulary. Arabic language textbooks for three and four years respectively has an index of 1: 6.95 and 1: 6.37. This means the index for the second book is also too low and almost the same Arabic language text book five years. Density index using the word if in aggregate for all the words in all the books that were studied has an index of 1: 8.64. This means that students will meet with new words for each approximately 9 words learned. This situation is also difficult for students in remembering vocabulary learned. The research also identified the criteria for selection of appropriate vocabulary in the textbook. The first criterion is, the vocabulary is easily obtained. Second, short vocabulary. Third, the vocabulary that there are similarities between native language and Arabic. Fourth, the vocabulary is concrete. Fifth, the vocabulary that are often in use.

Keywords: Vocabulary, learning, textbooks, density, frequency

PENDAHULUAN

Buku teks merupakan bahan pembelajaran asas yang utama untuk murid dan dianggap sebagai bahan pengajaran yang penting (Ab. Halim, 2003). Buku teks digunakan secara meluas dalam bilik darjah walaupun terdapat pelbagai alat bahan bantu mengajar yang canggih dalam era teknologi maklumat pada masa ini (Gopinathan, 1983). Kenyataan ini juga disokong oleh petikan berikut;

“The teacher is clearly a critical element in the teaching-learning process; but many educationists content that textbooks are the single most important contribution to improve learning in the schools.”

(Craig et al., 2006; Johnsen, 1993; Gopinathan, 1983, Chambliss dan Calfee, 1989)

Dalam penulisan buku teks, aspek yang diberi penekanan adalah dari segi bahasa. Bahasa merupakan wacana komunikasi yang mengandungi elemen fonologi, kosa kata dan tatabahasa (Fathi Ali dan Mohd. Abd. Rauf, 2003). Namun demikian, kajian ini hanya tertumpu kepada aspek kosa kata sahaja. Ini adalah disebabkan kosa kata merupakan elemen bahasa yang terpenting dalam membina sesuatu bahan pengajaran, khususnya buku teks yang digunakan untuk tujuan pengajaran bahasa asing. Menurut Tarigan (1986), kualiti bahasa seseorang bergantung pada kualiti kosa kata yang dimilikinya. Semakin banyak kosa kata yang dimiliki maka semakin banyak keterampilan berbahasa diperolehi. Nunan (1991) pula melihat bahawa kosa kata merupakan perkara yang penting dalam memperolehi bahasa kedua atau bahasa asing. Tanpa kosa kata yang luas, seseorang tidak akan dapat menggunakan struktur dan fungsi bahasa dalam komunikasi secara komprehensif. Ini menepati kehendak kurikulum bahasa Arab iaitu pelajar memperolehi kosa kata serta menggunakannya dalam percakapan dan penulisan sama ada dalam sekolah ataupun di luar sekolah (Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Bahasa Arab, 2013).

Oleh yang demikian, kajian terhadap kosa kata dalam bahan pembelajaran utama iaitu buku teks perlu diketengahkan supaya pihak yang berkaitan, sama ada di peringkat penyediaan atau pengguna buku teks dapat mengambil faedah daripada hasil kajian ini.

Latar Belakang Kajian

Dalam kajian ini, pengetahuan mengenai kosa kata kanak-kanak diketengahkan untuk memastikan kosa kata yang perlu diletakkan dalam sesuatu bahan pembelajaran itu sesuai dengan tahap murid. Jumlah kosa kata yang dikuasai oleh kanak-kanak pada peringkat umur yang tertentu juga berguna dalam penyediaan bahan bacaan untuk kanak-kanak.

Oleh yang demikian, pengkaji meneliti permasalahan yang diutarakan oleh Lundsteen (1977) iaitu kebanyakan bahan bacaan mula memperkenalkan kosa kata yang sukar secara mendadak. Sepatutnya pengenalan kosa kata yang baharu dan sukar hendaklah dimulakan secara beransur-ansur kepada pelajar. Bahan yang disediakan itu juga haruslah banyak menggunakan kosa kata yang sudah diketahui oleh kanak-kanak di samping memperkenalkan kosa kata yang baharu secara beransur-ansur.

Ada juga pengkaji melihat kosa kata kanak-kanak dari perspektif yang lain pula, di antaranya Quigley (1973) di mana beliau telah membuat kajian mengenai kosa kata pra bacaan kanak-kanak dalam kelas tadika. Satu perkara lagi yang harus diberi perhatian dalam mengajar kosa kata kepada kanak-kanak ialah kadar pengenalan perkataan yang berkenaan. Mengenai hal ini Burrough (1957) dalam kajiannya yang bertajuk *“A Study of the Vocabulary of Young Children”* telah mendapati bahawa perkataan baharu yang hendak diperkenalkan kepada kanak-kanak melalui bahan bacaan mestilah dibuat secara sedikit demi sedikit dan diulang dengan lebih kerap. Perkara ini juga mendapat sokongan Otto (1972) yang menyatakan bahawa kanak-kanak lebih senang memahami apa yang mereka baca sekiranya kosa kata yang digunakan dalam bahan itu sama dengan perkataan yang sudah mereka kuasai secara lisan.

Perkara ini dibuktikan lagi dengan kajian yang dilakukan oleh Jorm (1947) di mana beliau telah mengkaji mengenai kebolehan membaca kanak-kanak yang normal dengan kanak-kanak yang lambat membaca. Hasil kajian ini beliau mendapati bahawa kosa kata yang tinggi kekerapannya adalah lebih senang dibaca oleh kedua kategori kanak-kanak tersebut. Untuk memperlihatkan betapa pentingnya kosa kata dalam penyediaan buku teks, Russel (1963) telah mengingatkan penulis buku teks supaya berhati-hati memilih kosa kata yang sesuai dengan kemampuan pembacanya. Menurutnya juga penulis mestilah sentiasa sedar bahawa jumlah kosa kata kanak-kanak tidak seluas dan sebanyak kosa kata orang dewasa. Pendapat ini disokong oleh Belden (1962) di mana beliau mengatakan bahawa kosa kata yang dipilih itu mestilah sejajar dengan kosa kata pembacanya.

Penguasaan bahasa kedua oleh kanak-kanak perlu dilihat dari segi cara mereka memperoleh sesuatu bahasa. Ini disebabkan terdapat pendapat yang menyatakan bahawa bahasa kedua juga boleh dikuasai menerusi interaksi tidak formal, asal sahaja seseorang itu masih belum melampaui masa kritikalnya (Zulkifley Hamid, 1994).

Untuk mengukur masa kritikal, Gleitman (1986) mengatakan permulaan baligh boleh dijadikan sebagai penentuan berakhirnya tempoh masa kritikal. Menurut Halliday (1970) pula, tempoh masa kritikal berakhir adalah ketika berumur lapan atau sembilan tahun. Beliau juga berpendapat bahawa pembelajaran sesuatu bahasa mula menjadi sukar pada ketika itu.

Pendapat tersebut menjelaskan kepada kita bahawa penguasaan bahasa melalui fitrah tidak dapat berlaku apabila berakhirnya masa kritikal. Namun begitu, seseorang yang sudah tamat tempoh masa kritikalnya mempunyai peluang untuk memperoleh bahasa melalui pembelajaran secara formal.

Kesimpulannya kajian-kajian tersebut mendapati bahawa perkataan yang mudah hendaklah diperkenalkan dahulu kepada murid dalam bahan bacaan mereka. Selepas itu perkataan yang sukar hendaklah diperkenalkan secara beransur-ansur. Manakala bagi perkataan baharu pula mestilah diberi banyak pengulangan. Ini adalah perlu kerana melalui cara tersebut, kanak-kanak akan lebih memahami, meneliti dan menggunakannya dalam pertuturan atau penulisan mereka sehari-hari. Selain itu, dapat disimpulkan di sini juga bahawa penguasaan bahasa kedua boleh diperolehi melalui dua pendekatan, pertamanya secara fitrah iaitu pada ketika masa kritikal belum tamat dan keduanya melalui pembelajaran yang terancang iaitu pada ketika masa kritikal sudah tamat.

Oleh itu penguasaan bahasa melalui pembelajaran yang terancang perlu menitik beratkan cara pemerolehan kosa kata yang berkesan lebih-lebih lagi pembelajaran bahasa sebagai bahasa kedua atau bahasa asing. Perbincangan mengenai analisis kosa kata dalam buku teks telah menarik perhatian pengkaji dengan apa yang diperkatakan oleh Rushdi Ūa'Ēmah (1985) dalam bukunya seperti berikut;

“... isu-isu yang biasanya timbul dalam bidang kajian kosa kata ketika menganalisis atau menilai buku adalah berkaitan dengan kaedah pemilihan kosa kata yang sesuai, bilangan, pengkelasan dan cara mengemukakan kosa kata begitu juga pengajaran kosa kata dan latihan mengenai kosa kata.”

Beliau juga menyenaraikan tujuh unsur berikutan isu-isu tersebut. Unsur yang pertama ialah bilangan kosa kata yang terdapat dalam buku. Kedua, bilangan kosa kata baharu pada setiap topik pelajaran. Ketiga, tempat memasukkan kosa kata baharu. Keempat kaedah memasukkan kosa kata baharu. Kelima pengkelasan kosa kata baharu. Keenam, latihan kosa kata baharu dan ketujuh, kosa kata yang sama maksud dan berlawanan maksud (1985).

Terdapat beberapa langkah perlu diambil perhatian berkaitan dengan kosa kata dalam bahan pengajaran seperti yang diketengahkan oleh Mahmud Al-NĒqah dan Rushdi Ūa'Ēmah (1983) dalam menganalisis *Al-Kitab Al-Asaasi*, antara langkah-langkah tersebut ialah pertama, hendaklah memelihara bilangan kosa kata yang perlu diletakkan dalam buku tersebut supaya tidak melampaui batas secara logik sama ada terlalu banyak atau terlalu sedikit, ini perlu dilihat daripada perspektif para pelajar dan kemampuan mereka. Kedua, perlu mengambil perhatian terhadap pemeringkatan perkataan semasa memasukan perkataan baharu. Ketiga, perlu mengguna pakai perkataan-perkataan yang lazim digunakan daripada buku-buku yang dicadangkan di mana ianya dapat menerangkan mana perkataan yang diperlukan dan sesuai. Akhir sekali hendaklah didahului dengan perkataan-perkataan yang konkrit yang membolehkan guru memperkenalkan perkataan tersebut dengan mudah.

Tingkat kesukaran yang dihadapi pelajar juga perlu dikenal pasti ketika memasukkan perkataan yang sesuai dalam bahan pengajaran. Antara faktor yang menyebabkan sesuatu perkataan itu sukar ialah berbilang suku kata, perkataan abstrak, cara menyebut perkataan dan keserupaan antara dua bahasa (bahasa yang dipelajari dengan bahasa ibunda) (Mohd. Ali al-KhĒlĒ, 1982).

Pernyataan Masalah

Kelemahan penguasaan bahasa Arab dalam kalangan pelajar di Malaysia adalah sangat ketara. Perkara ini jelas berikutan pelajar bahasa Arab di Malaysia tidak mampu untuk berkomunikasi dengan berkesan dengan penutur Arab ketika mereka belajar di universiti-universiti di negara Arab mahupun di universiti-universiti tempatan, mereka juga tidak mampu untuk memahami dengan jelas bahan-bahan bacaan Arab moden ataupun tradisional, padahal mereka telah menghabiskan masa yang agak lama kira-kira tujuh tahun bagi lepasan Sekolah Menengah Agama dalam mempelajari bahasa Arab (Abdul Rahman Chik, 1994).

Kenyataan ini disokong oleh beberapa kajian yang dijalankan oleh pengkaji tempatan. Di antaranya ialah kajian yang dilakukan oleh Ismail Muda (1999) yang bertajuk *Penguasaan Bahasa Arab Di Kalangan Pelajar-Pelajar Sekolah Menengah Kebangsaan Pengkalan Chepa, Kelantan*, di antara dapatan kajian beliau menunjukkan bahawa pelajar lemah dalam penulisan dan juga pertuturan menggunakan bahasa Arab dan beliau juga merumuskan bahawa kekurangan perbendaharaan kata menyulitkan pelajar menguasai bahasa.

Kajian yang dijalankan oleh Saifuddin Hussin (2002) pula terhadap penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab oleh pelajar tingkatan tiga dari dua buah Sekolah Menengah Kebangsaan Agama di negeri Melaka menunjukkan sebanyak 61.7 peratus pelajar yang melepasi batas minima penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab tingkatan 1,2 dan 3. Manakala kajian yang dilakukan oleh Sahabudin Salleh (2003) menyatakan mengenai masalah kelemahan penguasaan kemahiran bertutur bahasa Arab dalam kalangan pelajar Melayu.

Hasil kajian yang terbaru mengenai penguasaan perbendaharaan kata Bahasa Arab dilakukan oleh Rahim Ramly (2009) melalui tesis beliau yang bertajuk *Penguasaan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab dalam kalangan Murid Sekolah Kebangsaan Menerusi Program j-QAF: Satu Kajian Kes*. Di antara dapatan kajian beliau ialah tahap penguasaan perbendaharaan kata murid-murid j-QAF belum mencapai target yang memuaskannya iaitu 67 peratus berada di bawah min pencapaian iaitu 35.2, murid masih belum dapat menguasai perkataan seharian dengan baik dan daripada 486 perkataan yang diajar, kebanyakan murid hanya menguasai kurang 20 peratus daripada perkataan tersebut.

Oleh itu, empat aspek penting dalam pengajaran dan pembelajaran iaitu pengajar, teknik pengajaran, bahan pengajaran dan murid perlu dikenal pasti dan diselidiki. Walaupun begitu, pengkaji hanya menyelidiki aspek bahan pengajaran dan lebih khusus lagi buku teks. Terdapat pelbagai masalah mengenai buku teks telah dikenal pasti di antaranya melalui persidangan dan seminar pengajaran bahasa Arab untuk bukan penutur jati yang diadakan di negara-negara Arab dan juga di Malaysia di mana terdapat aduan dalam kajian yang dibentangkan di seminar tersebut mengenai ketidaksesuaian bahan-bahan pengajaran di dalam buku teks bagi keperluan murid dalam bidang komunikasi dan tidak sesuai untuk mengukur kebolehbacaan pelajar, begitu juga bahan pengajaran tersebut jauh daripada diri dan persekitaran murid (Rahmat Abdullah, 2001).

Persidangan yang dihadiri oleh pakar-pakar pengajaran bahasa Arab tersebut menyeru para hadirin untuk menilai buku-buku pengajaran bahasa Arab dan bahan pengajaran yang diguna pakai di dalamnya begitu juga mengkaji asas-asas dan kriteria-kriteria dalam penyediaan bahan pengajaran dan pembikinan buku teks.

Di antara persidangan dan seminar yang dijalankan ialah Seminar Penulisan Buku-Buku Pengajaran Bahasa Arab Bagi Bukan Penutur Jati yang berlangsung di Rabat pada Mac tahun 1980, Seminar Pakar dan Pengkhususan dalam Penulisan Buku dan Penyediaan Bahan Pengajaran untuk Pengajaran Bahasa Arab bagi Bukan Penutur Jati yang berlangsung di Riyadh pada Mac 1982, Seminar Perkembangan Pengajaran Bahasa Arab di Malaysia yang berlangsung di Kuala Lumpur pada Ogos 1990 dan Persidangan Isu-Isu Bahasa Arab dan Ancaman di Abad ke-21 yang berlangsung di Kuala Lumpur pada Ogos 1996.

Kajian yang dijalankan oleh Azharudin (2005) juga menunjukkan bahawa buku teks yang digunakan mengandungi lebih banyak kekurangan berbanding dengan kelebihan. Antara kekurangan-kekurangan tersebut adalah penerapan kemahiran bahasa tidak lengkap, tiada bahan sokongan bagi buku teks, pemilihan struktur ayat yang terlalu panjang, kekurangan pengulangan perkataan, tiada penggunaan kamus, jumlah latihan yang sedikit dan tiada pelbagai bentuk serta penerapan ganti nama yang tidak menyeluruh.

Manakala permasalahan kosa kata dalam buku teks pula diketengahkan oleh Mat Taib Pa (2006) dengan menyatakan beberapa persoalan penting iaitu mengenai bilangan perkataan yang hendak diajar, apakah ada dasar dan asas tertentu dalam pemilihan perkataan Arab yang diketengahkan kepada murid, bagaimana perkataan tersebut didedahkan kepada murid dan apakah didedahkan dalam bentuk sistematik yang mengambil kira aspek-aspek pemilihan perkataan.

Permasalahan ini juga dikesan oleh sarjana tersohor dalam pengajaran bahasa Arab dengan berpendapat bahawa pemilihan perkataan dalam kebanyakan buku pengajaran bahasa Arab kepada bukan penuturnya adalah secara rambang tanpa ada dasar ilmiah tertentu (Rushdi Ua'Êmah, 1982). Sesungguhnya antara faktor kelemahan pelajar menguasai bahasa Arab dengan baik disebabkan oleh kaedah pengajaran yang kurang berkesan dan kandungan buku teks yang tidak sesuai dengan tahap murid (Azman Che Mat dan Ahmad Nazuki, 2010). Oleh itu penggunaan kosa kata dalam buku teks mestilah terkawal dan mengikut tahap kebolehan bahasa murid.

Objektif Kajian

Kajian ini dijalankan bertujuan bagi mencapai objektif-objektif berikut;

- i. Menganalisis kosa kata dalam buku teks bahasa Arab bagi tahun tiga, empat dan lima dari segi kesesuaian dengan tahap murid
- ii. Mengenal pasti jumlah perkataan yang sesuai dengan tahap murid
- iii. Menghuraikan asas dan teori pemilihan kosa kata dalam pembelajaran bahasa secara am dan bahasa Arab secara khusus

METODOLOGI KAJIAN

Kajian ini merupakan kajian kuantitatif di mana pengkaji menganalisis kosa kata dalam buku bahasa Arab tahun tiga, empat dan lima. Ketiga-tiga buku tersebut digunakan sebagai bahan rujukan dan sokongan bagi murid-murid serta guru-guru semasa aktiviti pengajaran dan pembelajaran di dalam kelas. Buku-buku ini dibekalkan oleh Kementerian Pelajaran Malaysia kepada semua murid di sekolah-sekolah kebangsaan yang menjalankan program j-QAF di seluruh negara. Buku teks bahasa Arab tahun tiga diterbitkan pada tahun 2009 oleh Dewan Bahasa dan Pustaka. Buku teks bahasa Arab tahun empat diterbitkan pada tahun 2010 oleh Dewan Bahasa dan Pustaka. Buku teks bahasa Arab tahun lima diterbitkan pada tahun 2011 oleh Dewan Bahasa dan Pustaka.

Ketiga-tiga buku teks tersebut mengandungi sepuluh unit, setiap unit mengandungi pelbagai bentuk aktiviti pengajaran dan pembelajaran. Terdapat lapan pelajaran utama pada tiap-tiap unit, setiap pelajaran utama mengadaptasikan keempat-empat kemahiran bahasa iaitu kemahiran mendengar, bertutur, membaca dan menulis.

Pembelajaran bahasa dalam buku teks tersebut mencakupi nyanyian, sistem bunyi huruf-huruf Arab, tatabahasa mudah bahasa Arab, bilangan dan nombor, aktiviti permainan bahasa dan akhir sekali ulangkaji dan latihan bagi keseluruhan aktiviti pembelajaran dan pengajaran yang telah disebutkan tadi. Buku-buku teks ini dipersembahkan dalam bentuk ilustrasi berteks, ini dapat menarik minat murid di tahap rendah mempelajari bahasa Arab. Seperti kebanyakan buku-buku teks pengajaran bahasa yang lain, buku-buku teks bahasa Arab ini menggunakan tema sebagai tajuk utama di setiap unit.

Analisis Teks

Analisis teks yang dilakukan adalah bertujuan untuk melihat kekerapan dan kepadatan kosa kata yang disediakan dalam buku teks tahun tiga, empat dan lima. Beberapa kaedah yang digunakan oleh pengkaji dalam menganalisis kosa kata tersebut. Dalam menghitung perkataan untuk kajian ini perkara-perkara berikut dijadikan sebagai dasar;

- i. Hanya perkataan dalam teks pembelajaran sahaja dihitung. Perkataan lain yang dianggap iringan untuk memantapkan lagi persembahan sesebuah buku teks itu tidak dihitung
- ii. Perkataan dihitung dalam bentuk tunggal. Sekiranya perkataan tersebut tercantum daripada dua elemen seperti *مدرستي* iaitu perkataan *مدرسة* bergabung dengan *ي*, maka perkataan ini dihitung berasingan
- iii. Kata nama dalam bentuk frasa seperti *أهلا وسهلا* dihitung sebagai satu perkataan
- iv. Kata nama khas yang mengandungi dua perkataan atau lebih seperti *ألور ستر* atau *جامعة العلوم الماليزية* dihitung sebagai satu perkataan
- v. Kata nama gabungan yang tidak dapat dipisahkan untuk membentuk sesuatu makna seperti perkataan *درجة نارية* dihitung sebagai satu perkataan
- vi. Artikel [أل] yang terdapat pada kata nama am di buang
- vii. Antara perkataan lain yang tidak dihitung dalam kajian ini dijelaskan dalam Jadual 1

:

Jadual 1. Senarai bentuk perkataan yang tidak dihitung

Bil	Bentuk perkataan	Contoh
1	Perkataan yang menunjukkan unit pelajaran	(الوحدة الأولى)
2	Perkataan pada tajuk setiap unit pelajaran	(جسمي التنظيف)
3	Perkataan arahan pada setiap bahagian dalam semua unit	(استمع ثم ردد)
4	Perkataan pada setiap muka surat	(واحد / الصفحة الأولى)
5	Perkataan pada setiap hasil pembelajaran	(نتائج التعلم.....)
6	Perkataan pada setiap nota guru di bawah muka surat	(مذكرة المعلم : يركز المعلم..)
7	Perkataan pada setiap kemahiran dan bahagian yang dipelajari	(الاستماع / المراجعة /.....)
8	Perkataan pada setiap kamus penyendal	(الصيام : فواسا)
9	Perkataan pada setiap arahan dalam nyanyian	(الغناء على لحن.....)
10	Perkataan pada setiap contoh yang diberi	(المثال: سبعة وثمانون ضربة)
11	Perkataan pada setiap penyendal ulangkaji perkataan yang dipelajari	(تذكر : دلو، صابون.....)
12	Perkataan pada bahagian ulangkaji umum bagi setiap buku.	(التدريبات العامة.....) (المراجعة العامة :.....)
13	Perkataan pada glosari setiap buku.	(معاني المفردات :.....)
14	Perkataan arahan pada bahagian latihan.	(وفق بين الكلمات.....)

Pengumpulan Data

Setiap perkataan yang terdapat dalam buku teks tahun tiga, empat dan lima dihitung secara berasingan berdasarkan kaedah seperti dinyatakan di atas. Setiap perkataan yang terdapat di dalamnya dihitung untuk mengenal pasti jumlah perkataan yang berlainan dan jumlah kekerapan penggunaan bagi tiap-tiap perkataan. Semua perkataan yang terdapat dalam setiap buku teks di senarai mengikut susunan abjad. Setelah selesai menghitung dan menyenaraikan semua perkataan yang terdapat dalam setiap buah buku teks, senarai keseluruhan perkataan berlainan itu dicantumkan daripada tiga buah buku tersebut. Perkataan-perkataan ini sekali lagi disaring dan diteliti supaya tidak terdapat perkataan yang serupa di dalam satu senarai yang dibuat. Senarai perkataan ini seterusnya diletakkan kepada beberapa bahagian mengikut jenis kategori untuk dianalisis berdasarkan konsep pengulangan (*al-Tikrar*).

DAPATAN KAJIAN

Melalui kiraan yang dilakukan, didapati bahawa jumlah kosa kata yang dipelajari pada tahun tiga adalah sebanyak 212 patah perkataan dan pada tahun empat adalah sebanyak 332 patah perkataan. Manakala pada tahun lima pula adalah sebanyak 458 patah perkataan. Dari segi jumlah kekerapan perkataan pula didapati bahawa dalam buku teks tahun tiga adalah sebanyak 1474 patah perkataan, tahun empat sebanyak 2114 patah perkataan dan tahun lima sebanyak 2631 patah perkataan. Indeks kepadatan kosa kata dalam buku teks tahun tiga adalah 1:6.95, buku tahun empat 1:6.37 dan buku tahun lima pula adalah 1:8.64.

Jadual 2. Analisis jumlah perkataan berlainan, jumlah kekerapan penggunaan perkataan dan indeks kepadatan

Nama buku	Jumlah perkataan berlainan	Jumlah kekerapan perkataan	Indeks kepadatan
Buku Teks Bahasa Arab Tahun Tiga	212	1474	1 : 6.95
Buku Teks Bahasa Arab Tahun Empat	332	2114	1 : 6.37
Buku Teks Bahasa Arab Tahun Lima	458	2631	1 : 5.74
Jumlah	720	6219	1 : 8.64

Jumlah perkataan berlainan yang terdapat dalam Jadual 2 ialah jumlah keseluruhan perkataan berlainan yang terdapat dalam buku teks bahasa Arab tahun tiga, empat dan lima yang dihitung secara berasingan mengikut tahun pembelajaran. Daripada data-data tersebut dapat dilihat;

- i. Buku teks bahasa Arab tahun tiga mempunyai jumlah perkataan berlainan yang terkecil iaitu sebanyak 212 perkataan. Seterusnya diikuti dengan buku teks bahasa Arab tahun empat yang berjumlah 332. Manakala jumlah perkataan berlainan yang terbesar ialah bagi buku teks bahasa Arab tahun lima iaitu sebanyak 458. Di sini dapat dirumuskan bahawa jumlah perkataan berlainan di dalam buku-buku ini

adalah berpadanan dengan pemeringkatan pembelajaran daripada satu tahap ke tahap yang lain. Bermula dengan bilangan terkecil iaitu 212 perkataan seterusnya 332 perkataan dan 458 perkataan.

- ii. Setelah dihitung secara terkumpul bagi buku-buku tersebut, maka terdapat sebanyak 720 perkataan berlainan. Ini bermaksud pelajar yang menggunakan buku-buku ini bermula daripada tahun tiga hingga akhir tahun lima telah diperkenalkan dengan 720 perkataan berlainan. Jumlah perkataan berlainan ini agak berpadanan dengan tahap murid di peringkat rendah, di mana telah dinyatakan di pendahuluan bab ini. Iaitu jumlah yang sesuai pada tahap rendah ialah di antara 750 patah perkataan hingga 1000 patah perkataan.
- iii. Jumlah pengulangan perkataan bagi buku teks bahasa Arab tahun tiga adalah 1474 patah perkataan, dan ini merupakan jumlah yang terkecil jika dibandingkan dengan buku yang lain. Manakala buku teks bahasa Arab tahun empat mengandungi 2114 patah perkataan dan buku teks bahasa Arab tahun lima pula mengandungi perkataan yang paling banyak iaitu 2631 patah perkataan. Dapatan kajian ini ialah terdapat pemeringkatan jumlah perkataan mengikut tahap pembelajaran iaitu pada tahun tiga pelajar mempelajari 1474 patah perkataan, pada tahun empat pelajar mempelajari 2114 patah perkataan dan pada tahun lima pelajar mempelajari 2631 patah perkataan. Hal ini juga bermaksud sebanyak 517 hingga 640 patah perkataan bertambah pada tahap berikutnya. Keseluruhannya, ketiga buah buku yang dikaji mengandungi 6219 patah perkataan. Daripada jumlah itu hanya terdapat 720 patah perkataan berlainan.
- iv. Analisis Indeks Kepadatan Penggunaan Perkataan digunakan bagi mendapatkan nilai indeks kepadatan penggunaan perkataan bagi sesebuah buku dan diperolehi berdasarkan formula berikut;

$$\text{Indeks Kepadatan} = \frac{\text{Jumlah Pengulangan}}{\text{Jumlah Perkataan Berlainan}}$$

Indeks kepadatan penggunaan perkataan ini digunakan untuk melihat bagaimanakah keadaan pengulangan perkataan baharu yang terdapat dalam tiap-tiap buah buku teks dibandingkan dengan perkataan-perkataan yang lain. Walau bagaimanapun ukuran indeks kepadatan ini tidaklah begitu tepat. Ini hanyalah ukuran yang memberikan gambaran secara kasar sahaja, kerana bilangan kekerapan penggunaan perkataan bagi tiap-tiap perkataan dalam sesebuah buku teks itu tidak sekata.

Indeks kepadatan penggunaan perkataan bagi kajian ini seperti dalam Jadual 2 ialah bagi tiap-tiap buku yang dikaji secara berasingan, iaitu indeks kepadatan penggunaan perkataan bagi buku teks bahasa Arab tahun tiga, tahun empat dan tahun lima. Di dalam jadual tersebut juga dipamirkan indeks kepadatan penggunaan perkataan bagi kesemua buku yang dikaji secara terkumpul. Kadar tersebut adalah anggaran secara kasar sahaja mengenai pengulangan penggunaan perkataan dalam buku-buku teks yang berkenaan. Data tersebut menunjukkan bahawa;

- i. Buku teks bahasa Arab tahun lima mempunyai indeks kepadatan yang terendah iaitu 1 : 5.74. Ini bermaksud pelajar akan bertemu dengan satu perkataan baharu dalam setiap lebih kurang 6 perkataan yang dibaca. Dapatan kajian ini ialah pengulangan penggunaan perkataan di dalam buku tersebut adalah terlalu rendah. Murid akan kerap bertemu dengan perkataan-perkataan baharu. Ini juga memberi erti bahawa buku tersebut menyukarkan murid mengingat kosa kata yang dipelajari. Bagi buku teks bahasa Arab tahun tiga dan empat pula masing-masing mempunyai indeks 1 : 6.95 dan 1 : 6.37. Kadar indeks bagi kedua buku ini juga terlalu rendah dan hampir sama dengan ulasan yang dibuat berdasarkan buku teks bahasa Arab tahun lima.
- ii. Indeks kepadatan penggunaan perkataan jika buat secara terkumpul bagi kesemua perkataan dalam semua buku yang dikaji adalah mempunyai indeks 1 : 8.64. Ini juga bermaksud pelajar lebih kerap bertemu dengan perkataan-perkataan baharu, iaitu lebih kurang setiap 9 perkataan pelajar akan bertemu dengan satu perkataan baharu. Keadaan ini juga menyukarkan pelajar mengingat kosa kata yang dipelajari.

KRITERIA PEMILIHAN KOSA KATA

Bahasa Arab mempunyai kosa kata yang sangat banyak, kewujudan *mu'jam* yang merakamkan kosa kata semenjak ribuan tahun lamanya sehingga kini membuktikan bahawa kosa kata Arab sangat kaya dan amat diberi perhatian oleh para cendekiawan tidak kira di timur atau di barat.

Dalam pembelajaran bahasa lebih-lebih lagi sebagai bahasa kedua pemilihan kosa amat perlu dititik beratkan, jadi kenapa kita perlu memilih kosa kata untuk dijadikan bahan pengajaran bahasa? Persoalan ini dijawab oleh Abduh al-RĒjihĒ (1990) dengan menyatakan bahawa mempelajari kesemua kosa kata adalah menjadi perkara yang mustahil, bahkan untuk belajar bahasa hanyalah perlu mempelajari kosa kata yang terpilih sahaja sebagai prinsip asas. Selain itu masa mempelajari bahasa yang terbatas menjadi juga faktor kepada perlunya kosa kata itu dipilih.

Pemilihan kosa kata asas juga merupakan kajian penting yang perlu diketengahkan sebelum penyusunan buku pengajaran bahasa (Rushdi ŪaĒmah, 1989). Beliau juga menyatakan bahawa masalah-masalah yang kebiasaannya memberi kesan di dalam bidang kosa kata ketika menganalisis atau menilai sesuatu bahan bacaan, adalah berkaitan dengan cara pemilihan kosa kata, bilangan kosa kata, mengklasifikasikan kosa kata dan cara mempersembahkan, mengajar dan membuat latihan kosa kata (1985).

Pemilihan kata yang baik penting bagi menyampaikan maksud sebenar apa yang diinginkan oleh seseorang kepada pembaca atau pendengar (Che Radiah Mezah, 2009). Oleh yang demikian, pemilihan kosa kata perlulah bertepatan dengan kriteria yang telah ditetapkan oleh para sarjana pendidikan dan linguistik. Antara kriteria yang dijelaskan oleh pengkaji ialah kosa kata yang dipilih hendaklah bersifat mudah diperolehi oleh pelajar, kosa kata yang bersifat konkrit, kosa kata yang bersifat kerap penggunaannya.

Bersifat mudah diperolehi (السهولة)

Secara umumnya, kriteria ini dibentuk berdasarkan psikologi pembelajaran dan pengajaran bahasa. Kriteria ini diperkenalkan oleh Abduh al-RĒjihĒ (1990) sebagai perkataan yang mudah dipelajari dan mudah diajari iaitu bermaksud tidak menjadi kesukaran kepada pelajar mempelajari perkataan tersebut dan juga tidak sukar kepada guru untuk mengajarnya.

Tahap susah dan senang sesuatu kosa kata itu boleh diukur melalui keupayaan murid dalam memperolehi perkataan baharu dipelajari. Justeru itu, ciri-ciri kosa kata yang mudah diperolehi oleh pelajar boleh dilihat dari segi panjang dan pendek bentuk kosa kata tersebut dan persamaan antara dua bahasa iaitu bahasa ibunda dan bahasa Arab.

i. Kosa kata pendek (قصر الكلمة)

Menurut Abd. Rahman Chik (2006), panjang dan pendek bentuk sesuatu perkataan itu merupakan salah satu faktor penentu kepada mudah atau sukar bagi pelajar memperolehi perkataan baharu. Ini bermaksud bentuk perkataan yang panjang lebih sukar dipelajari berbanding bentuk perkataan yang pendek kerana ia lebih mudah dituturkan dan diingati.

Panjang dan pendek bentuk sesuatu perkataan itu boleh diukur dengan suku kata di dalamnya. Lazimnya kosa kata Arab sama ada daripada golongan kata nama atau kata kerja, yang boleh diderivasi atau tidak, adalah terdiri tidak lebih daripada empat suku kata dan jarang sekali terdiri daripada lima suku kata atau lebih (Abd. Rahman Chik, 2006). Selain itu, panjang dan pendek sesuatu perkataan itu juga boleh diukur dengan bilangan huruf di dalamnya. Menurut Abbas Hassan (1964), bilangan huruf bagi kata nama adalah tidak melebihi tujuh huruf seperti perkataan "استغفر". Manakala bilangan huruf bagi kata kerja pula adalah tidak melebihi enam huruf umpama perkataan "استغفر" dan bilangan huruf bagi partikel pula adalah tidak melebihi lima huruf seperti perkataan "لكن". Oleh yang demikian maka wajarlah perkataan yang sedikit bilangan suku kata atau huruf dipilih bagi pelajar di peringkat permulaan seterusnya meningkat kepada suku kata atau huruf yang lebih banyak secara beransur-ansur.

Pendapat ini disokong oleh Mohd. Ali al-KhĒlĒ (1986), dengan kenyataan beliau iaitu apabila bertambah panjang sesuatu perkataan itu maka kebarangkalian tahap kesukaran perkataan tersebut pun bertambah. Ini disebabkan suku kata, huruf dan bunyi yang terdapat di dalam perkataan tersebut apabila lebih banyak daripada biasa maka akan bertambah sukar untuk menyebut mahupun menulis. Jadi perkataan مستشفى [mustashfĒ] sebagai contoh menjadi lebih sukar berbanding dengan perkataan مشفى [mushaffĒ], begitu juga perkataan اضطرب [iĒoroba] adalah lebih sukar berbanding perkataan ضرب [loroba].

ii. Persamaan antara Bahasa Ibunda dan Bahasa Arab

Apabila perkataan Arab diperkenalkan kepada pelajar itu menyerupai perkataan yang digunakan dalam bahasa ibunda mereka maka ia akan memudahkan pelajar mempelajari perkataan tersebut, khususnya apabila makna dan bentuk perkataan itu serupa (Mohd. Ali al-KhĒlĒ, 1986).

Ini disebabkan oleh keberkesanan proses pembelajaran sesuatu bahasa itu bergantung kepada pengalaman bahasa pelajar. Jadi, pelajar yang mempunyai pengalaman dalam memahami maksud kosa kata dalam bahasa ibunda mereka lebih mudah memahami kosa kata bahasa yang dipelajari.

Perkara ini juga diperbincangkan dengan lebih luas lagi oleh para ilmuan bahasa dan pendidikan dalam kategori bahasa pinjaman. Dalam konteks pengajaran bahasa Arab, Ab.Halim dan Wan Mohamad (2004) berpendapat bahawa kata pinjaman Arab dalam bahasa Melayu boleh memainkan peranan penting khususnya di peringkat permulaan. Ianya merupakan pengalaman bahasa yang penting yang boleh dimanfaatkan dan perlu dimuatkan atau diselitkan dalam bahan pengajaran ketika merangka kurikulum pembelajaran bahasa Arab.

Kata pinjaman bermaksud kata yang dipinjam secara langsung daripada bahasa asing atau kata yang diterjemahkan atau konsep makna yang ditiru daripada kata asing tersebut (Pabiyah dan Che Radiah Mezah, 2011). Seperti perkataan *وقت*, *جدول* dan *تقويم*. Maka perkataan *وقت* mempunyai persamaan dari segi sebutan dan maknanya dengan bahasa Melayu iaitu waktu. Begitu juga dengan perkataan *جدول* dan *تقويم* di mana kedua perkataan ini juga sama dengan bahasa Melayu dari segi sebutan dan juga maknanya iaitu jadual dan takwim.

Perkataan daripada kata pinjaman ini sangat mudah diperolehi oleh pelajar disebabkan pelajar telah mengetahui makna perkataan melalui pengalaman mereka menggunakan perkataan tersebut dalam kehidupan harian.

Kosa kata yang bersifat konkrit (المحسوس)

Pemilihan kosa kata yang sesuai dalam bahan pembelajaran akan memberi kesan yang baik dalam proses pengajaran dan pembelajaran bahasa. Lebih-lebih lagi pembelajaran bahasa kedua atau asing seperti bahasa Arab. Pemilihan ini perlulah dibuat secara beransur mengikut tahap daripada yang senang kepada yang susah dan daripada konkrit kepada abstrak khususnya pembelajaran di peringkat rendah (Mohd. Ali al-KhĒĒĒ, 1986).

Ukuran senang dan sukar sesuatu perkataan itu juga boleh dinilai melalui pemahaman pelajar terhadap perkataan yang dipelajari, lagi jelas makna yang dipelajari maka lagi senang perkataan tersebut diperolehi. Perkataan yang senang diperolehi maknanya sama ada dengan menggunakan gambar, contoh yang bersifat maujud, lukisan atau pun sebarang jenis perantaraan yang jelas adalah termasuk di dalam kategori kejelasan makna perkataan (Abd. Rahman Chik, 2006).

Perkataan yang jelas maknanya termasuklah perkataan konkrit dan perkataan yang kurang jelas maknanya juga terdiri daripada perkataan abstrak. Perkataan abstrak kadangkala lebih sukar dari segi penerangan maknanya oleh guru dan agak sukar difahami oleh murid berbanding perkataan konkrit (Mohd. Ali al-KhĒĒĒ, 1986). Kosa kata konkrit ialah perkataan yang menunjukkan perkara yang mudah diterangkan oleh guru dan mudah difahami oleh murid, seperti perkataan *قلم* dan seumpamanya, maka perkataan ini mudah untuk diterangkan samada dengan cara menunjukkan benda maujud yang dimaksudkan iaitu pen atau pun dengan melukis benda tersebut dan lain-lain cara yang dianggap munasabah.

Manakala kosa kata abstrak pula adalah sebaliknya, seperti perkataan *شجاعة* yang bermaksud berani, perkataan ini sukar untuk diterangkan kepada murid melainkan dengan cara menterjemahkan perkataan tersebut. Pengkelasan kosa kata kepada konkrit dan abstrak ini penting dalam penyediaan teks untuk pengajaran bahasa lebih-lebih lagi bagi peringkat rendah, di mana guru perlu memperkenalkan perkataan-perkataan yang konkrit terlebih dahulu berbanding perkataan abstrak supaya murid memperolehi kosa kata dengan mudah (Mahmud Al-NĒqah dan Rushdi Ūa'Ēmah, 1983).

Antara faktor yang menyebabkan sesuatu perkataan itu sukar ialah perkataan abstrak (Mohd. Ali al-KhĒĒĒ, 1986). Seperti yang telah diketahui bahawa perkataan abstrak adalah lebih sukar berbanding perkataan konkrit, sama ada pada guru yang hendak menerangkan makna perkataan tersebut atau pada pelajar yang perlu memahami perkataan tersebut. Sebagai contoh perkataan *سعادة* (*kebahagiaan*) adalah lebih sukar untuk dipelajari dari segi maknanya berbanding dengan perkataan *سيارة* (*kereta*).

Berdasarkan penjelasan di atas, dapat disimpulkan bahawa pemilihan perkataan dalam bahan bacaan perlulah dibuat secara beransur daripada senang ke susah supaya pemerolehan bahasa melalui pembelajaran daripada bahan bacaan berjaya dan berkesan terhadap pelajar.

Bersifat kerap penggunaannya (الشيوخ)

Kalangan sarjana bahasa dan pendidikan telah meletakkan kriteria الشيوخ sebagai salah satu kriteria pemilihan kosa kata asas dalam pengajaran bahasa asing. Antaranya, Mohd Ali al-KhEIE (1982), Rushdi Ua'Emah (1989), Abduh al-REjihE (1990), Abd. Rahman Chik (1994) dan lain-lain lagi.

Pengertian الشيوخ menurut Tammam Hassan (t.t) ialah perkataan yang banyak berulang penggunaannya dalam bahan bacaan. Manakala bagi Mohd. Ali al-KhEIE (1998) pula الشيوخ ialah bilangan kekerapan perkataan yang diulang dalam teks untuk tujuan pembelajaran bahasa tertentu. Daftar kata yang dibuat ini akan memberi faedah kepada pelajar bagi memperkenalkan kosa kata yang terpenting dan sewajarnya diberi perhatian di dalam pembelajaran bahasa.

Hakikatnya, mengetahui perkataan yang tersebar luas ini banyak memberi faedah, malah ianya menjadi keperluan dalam bidang pembelajaran bahasa Arab sebagai bahasa asing. Faedah tersebut dapat disumbangkan dalam penulisan buku bacaan Arab bagi pelajar asing begitu juga dalam pemilihan perkataan yang penting daripada jutaan perkataan bahasa Arab untuk dipelajari (Mohd. Ali al-KhEIE, 1986).

Perkara ini disokong oleh Abduh al-REjihE (1990) seperti kenyataan berikut;

"...kriteria tersebut adalah sangat penting dalam pemilihan perkataan kerana selagi mana perkataan itu banyak digunakan maka selagi itulah ianya lebih berfaedah dan lebih layak digunakan".

Kosa kata yang tersebar luas ini juga memainkan peranan yang sangat penting dalam memahami sesebuah ayat. Sebagai contoh ayat *أخذ يبحث عن ماء* adalah lebih susah difahami berbanding ayat *أخذ يبحث عن ماء*. Ini kerana perkataan *أخذ* adalah lebih sukar dan tidak tersebar penggunaannya berbanding perkataan *أخذ*. (Daud Abduh, 1984).

Berdasarkan penjelasan tersebut, dapat disimpulkan bahawa kriteria ini sangat penting dalam penyediaan bahan pembelajaran terutamanya pembelajaran bahasa asing. Lantaran itu ramai sarjana bahasa dan pendidikan memberi perhatian terhadapnya sehinggakan terbitnya daftar kata yang begitu banyak dengan berbagai kaedah dan bentuk pengumpulan serta penyusunan perkataan dalam daftar kata tersebut.

RUMUSAN

Dapatan yang diperolehi menunjukkan bahawa kajian ini telah menjawab persoalan kajian serta menghuraikan kehendak objektif kajian yang dijalankan. Oleh yang demikian, pengkaji membuat rumusan hasil kajian yang diperolehi mengikut tiga objektif yang telah ditetapkan dalam kajian ini.

- i. Menganalisis kosa kata dalam buku teks bahasa Arab bagi tahun tiga, empat dan lima dari segi kesesuaian dengan tahap murid.

Dapat dirumuskan di sini bahawa jumlah kekerapan penggunaan kosa kata yang didapati dalam buku teks tahun tiga adalah sebanyak 1474 patah perkataan, tahun empat 2114 patah perkataan dan tahun lima sebanyak 2631 patah perkataan. Jumlah yang diperlihatkan di sini merupakan jumlah kosa kata yang berulang bagi setiap buku. Dapatan kajian ini ialah terdapat pemeringkatan jumlah perkataan mengikut tahap pembelajaran iaitu pada tahun tiga pelajar mempelajari 1474 patah perkataan, pada tahun empat pelajar mempelajari 2114 patah perkataan dan pada tahun lima pelajar mempelajari 2631 patah perkataan. Hal ini juga bermaksud sebanyak 517 hingga 640 patah perkataan bertambah pada tahap berikutnya. Keseluruhannya, ketiga buah buku yang dikaji mengandungi 6219 patah perkataan. Kajian ini juga berjaya menganalisis indeks kepadatan kosa kata dalam setiap buku. Indeks kepadatan kosa kata dalam buku teks tahun tiga adalah 1:6.95, buku tahun empat 1:6.37 dan buku tahun 5 pula ialah 1:8.64. Dapatan kajian ini ialah pengulangan penggunaan perkataan dalam buku tersebut adalah terlalu rendah. Pelajar akan kerap bertemu dengan perkataan-perkataan baharu. Ini juga memberi erti bahawa buku tersebut menyukarkan pelajar mengingat kosa kata yang dipelajari.

- ii. Mengenal pasti jumlah perkataan yang sesuai dengan tahap murid.

Hasil analisis yang dijalankan didapati bahawa jumlah kosa kata yang dipelajari bagi tahun tiga adalah sebanyak 212 patah perkataan dan tahun empat adalah sebanyak 332 patah perkataan. Manakala bagi tahun lima pula adalah sebanyak 458 patah perkataan. Jumlah tersebut adalah hasil hitungan bagi kosa kata berlainan dalam setiap buku. Di sini dapat dirumuskan bahawa jumlah perkataan berlainan dalam buku-buku ini adalah berpadanan dengan pemeringkatan pembelajaran daripada satu tahap ke tahap

yang lain. Bermula dengan bilangan terkecil iaitu 212 perkataan seterusnya 332 perkataan dan 458 perkataan.

- iii. Menghuraikan asas dan teori pemilihan kosa kata dalam pembelajaran bahasa secara am dan bahasa Arab secara khusus.

Terdapat tiga kriteria pemilihan kosa kata yang perlu diketengahkan dalam pembentukan buku teks bahasa Arab sekolah rendah. Pertama, bentuk kosa kata hendaklah mudah diperolehi oleh pelajar. Sarjana pendidikan bahasa Arab meletakkan teori bahawa lagi pendek perkataan didedahkan kepada pelajar maka lagi mudahlah pelajar memperolehinya. Bentuk kosa mudah juga bermaksud murid mudah memahami kosa kata yang dipelajari. Dengan erti kata lain perkataan baharu yang hendak diperkenalkan kepada murid perlulah hampir atau menyerupai perkataan yang digunakan dalam bahasa ibunda mereka. Ini akan memudahkan murid mempelajari perkataan tersebut, khususnya apabila makna dan bentuk perkataan itu serupa. Dalam kajian ini pengkaji menyetengahkan kata pinjaman bahasa Arab dalam bahasa Melayu. Kedua, kosa kata yang dipilih hendaklah bersifat konkrit. Ini memberi maksud bahawa pemilihan kosa kata perlulah dibuat secara beransur mengikut tahap daripada konkrit ke abstrak khususnya pembelajaran di peringkat rendah. Kosa kata yang bersifat konkrit menggambarkan kejelasan makna yang akan memudahkan pelajar memperolehinya. Ketiga, kosa kata yang dipilih hendaklah bersifat kerap penggunaannya. Ke kerapannya sesuatu perkataan dalam teks yang dipelajari akan memudahkan pelajar untuk memperolehinya.

CADANGAN

Setelah kajian ini mendapati adanya beberapa kelemahan di dalam penyediaan teks bahasa Arab khususnya dalam aspek kosa kata dalam buku-buku teks bahasa Arab, maka beberapa cadangan perlu dilaksanakan bagi mengatasi kelemahan dan permasalahan yang dihadapi. Antara pihak yang perlu diberi saranan ialah;

- i. Penggubal kurikulum

Hasil daripada kajian yang dijalankan, didapati masih ramai pelajar yang tidak memperolehi kosa kata pada tahap yang memuaskan. Antara faktor yang boleh diketengahkan di sini ialah masa yang diperuntukkan untuk proses pembelajaran terlalu singkat berbanding dengan kandungan kurikulum. Oleh itu pihak penggubal disarankan supaya memperuntukkan masa yang cukup bagi pembelajaran dalam kelas. Selain itu, pemilihan kosa kata juga perlu dilakukan dengan teliti dan penuh perancangan bersandarkan kepada kajian-kajian yang dijalankan oleh pakar pendidikan bahasa.

- ii. Penerbit dan penulis buku teks

Antara perkara yang penting dalam penyusunan buku teks ialah pemilihan perkataan yang sesuai dengan tahap pelajar. Oleh itu pengkaji menyarankan kepada pihak yang bertanggungjawab dalam penyediaan buku teks meneliti kajian yang telah dijalankan dan memastikan perkataan yang dipilih sesuai dengan tahap pelajar. Kesesuaian kosa kata dapat dikenal pasti melalui analisis kosa kata dalam buku teks dan juga analisis ujian pemerolehan kosa kata yang dilakukan terhadap pelajar yang menggunakan buku teks. Penerbit dan penulis buku teks perlu memberi perhatian terhadap kosa kata yang perlu dimuatkan dalam buku teks dengan meneliti hasil analisis yang dijalankan seperti memilih perkataan-perkataan yang mudah diingat atau difahami. Antaranya memperbanyakkan lagi memilih perkataan yang konkrit berbanding perkataan abstrak, perkataan yang kerap digunakan perlu dimuatkan semaksima mungkin dan menggunakan sebanyak mungkin perkataan yang sudah diketahui oleh murid untuk menggalakkan lagi murid mempelajari BA yang menjadi bahasa ketiga khususnya bagi pelajar-pelajar di Malaysia.

- iii. Guru

Peranan guru sangat penting dalam menjayakan pemerolehan kosa kata di kalangan pelajar. Maka dengan ini para guru disarankan menggunakan kaedah pengajaran yang sesuai dengan pelajar lebih-lebih lagi di peringkat rendah. Selain itu para guru juga disarankan untuk mengulangi kosa kata yang telah diperkenalkan dengan lebih kerap lagi. Malah mempraktikkan kosa kata yang diajar sama ada di dalam kelas atau di luar kelas. Guru juga dinasihatkan supaya tidak membebaskan murid dengan menghafal kosa kata yang terlalu banyak. Pengajaran yang lebih kreatif dan menyeronokkan juga boleh membantu pelajar memperolehi kosa kata dengan berkesan.

PENUTUP

Secara umumnya penggunaan kosa kata perlu dikawal dalam bahan pembelajaran sama ada dari segi jumlah kosa kata, kekerapan penggunaannya dan bentuk kosa kata yang sesuai dengan tahap murid. Oleh yang demikian, jumlah kosa kata dan kekerapan penggunaannya yang sesuai dengan tahap murid dalam buku teks akan memberi impak yang positif dalam proses pemerolehan bahasa dalam kalangan murid. Selain itu, pemilihan bentuk kosa kata yang sesuai juga penting dalam pembinaan teks. Bentuk kosa kata yang sesuai akan menghasilkan bahan pembelajaran yang berkualiti. Oleh itu, hasil kajian ini diharapkan dapat menjadi panduan untuk mengawal kosa kata dalam bahan pembelajaran yang dihasilkan khususnya buku teks bahasa Arab di peringkat rendah.

RUJUKAN

- Ab. Halim Mohamad dan Wan Mohd. Wan Sulong. (2004). *Kepentingan Kata Pinjaman Arab dalam Bahasa Melayu dan Teknik Penggunaannya dalam Pengajaran Bahasa Arab*. Proceedings of the International Education Conference (EDUCATE) 2004, hlm. 324-334. Sarawak: Universiti Malaysia Sarawak.
- Ab. Halim Mohamad. (2003). *Buku Teks Bahasa Arab di Malaysia: Antara Teori Pengajaran dan Realiti*. Prosiding Wacana Pendidikan Islam (Siri 3) 2003, hlm. 234-250. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Abbas Hasan. (1964). *al-Nahwu al-WÉjÉ*. Mesir: DÉR al-MaÉ'rif.
- Rahman Chik. (1997). *Ma'ÉyÉr al-TaÁakkum fi al-AlfÉÐ fi Ta'lÊm al-'Arabiyyah li al-Mujtama'Ét al-IslÉmiyyah fi JanÉb Sharqi ÓsiyÉ*. Tesis Doktor Falsafah: Universiti Iskandariah, Mesir.
- Rahman Chik. (2006). *QÉbiliah al-Kalimah li al-Ta'allum wa Ahammiyyatuha li Muta'allimÉ al-Lughah al-'Arabiyyah al-NÉliqÉna bi Ghair hÉ*. Prosiding Wacana Pendidikan Islam (Siri 5) 2006, hlm. 389-396. Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- al-RÉjihÉ. (1995). *Ilmu al-Lughah al-TathbÉqÉ wa Ta'lÊm al-'Arabiyyah*. Iskandariah, Mesir: Dar al-Ma'rifá al-JÉmiyya.
- Azharudin Ahmad Zakaria. (2005). *Penggunaan Buku Teks dalam Pengajaran Bahasa Arab di Sekolah Rendah Agama: Satu Kajian Kes*. Tesis : Universiti Malaya.
- Azman Che Mat dan Ahmad Nazuki. (2010). *Kegunaan Transliterasi Dalam Pengajaran Dan Pembelajaran Bahasa Arab dalam GEMA Online Journal of Language Studies Volume 10(2)2010*. Universiti Teknologi MARA (UiTM).
- Burrough. (1957). *A Study of the Vocabulary of Young Children*. Birmingham: University of Birmingham Institute of Education. *English, Vol. 45*
- Radiah Mezah. (2006). *Kesilapan Leksikal dalam Pembelajaran Bahasa Arab*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.
- Daud Abduh. (1979). *Al-MufradÉt al-ShÉi'ah fi al-Lughah al-'Arabiyyah*. Riyadh: Universiti Riyadh.
- Daud Abduh. (1984). *Dir'Ésah fi 'Ilm al-Lughah al-NafsÉ*. Kuwait: Universiti Kuwait.
- Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Bahasa Arab Tahun Empat. (2013)*. Bahagian Pembangunan Kurikulum, Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Fathi Ali Yunus dan Mohd. Abd. Al-Rauf. (2003). *al-Marji' fi Ta'lÊm al-Lughah al-'Arabiyyah li al-AjÉnib min al-Nazariah ila al-Tatbiq*. Kaherah: Maktabah Wahbah.
- Gopinathan, S. (1983). *The Role of Textbooks in Asian Education. Prospect: Quarterly Review of Education 13/3: 343-50*.
- Halliday, M.A.K. (1964). *The Users and Uses of Language*, dalam *Linguistics Sciences and Language Teaching*. London: Longmans.
- Ismail Muda. (1999). *Penguasaan Bahasa Arab di Kalangan Pelajar-Pelajar Sekolah Menengah Kebangsaan Pengkalan Chepa, Kelantan*. Tesis: Universiti Malaya.
- Jorm, Anthony F. (1947). *Effect of Word Imagery on Reading Performance as a Function of Reading Ability- Journal of Educational Psychology*, Vol. 69,
- MaÁmÉd KÉmil al-NÉqah dan Rushdi Ua'Émah. (1983). *al-KitÉb al-AsÉsÉ li Ta'lÊm al-Lughah al-'Arabiyyah li al-NÉliqÉn bi Lughah UkhrÉ I'dÉduhu, TaÁlÉluhu, TaqwÉmuhu*. Mekah: Universiti Ummu al-Qura.
- MaÁmÉd KÉmil al-NÉqah. (1985). *Ta'lÊm al-Lughah al-'Arabiyyah li al-NÉliqÉn bi Lughat(in) UkhrÉ*. Mekah: Universiti Ummu al-Qura.
- Mat Taib Pa. (2006). *Dasar-Dasar Umum Pengajaran Bahasa Arab di Malaysia*. Dlm. Mohd. Rosdi Ismail & Mat Taib Pa (pnyt.). *Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Arab di Malaysia*, hlm. 1-14. Kuala Lumpur: Universiti Malaya.
- Mohammed Hj. Ibrahim, Muhammad Zawawi Awang Hamat dan Fauzi Azmi. (2011). *Al-Lughah al-Arabiyyah li al-Saffi al-Khamis*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd. Ali al-Khuli. (1986). *AsÉlÉb Tadr'És al-Lughah al-'Arabiyyah*. Riyadh: MaÁÉbi' al-Farazdaq.
- Mohd. Ali al-KhÉiÉ. (1998). *Mu'jam Ilm al-Lughah al-TaÁbÉqÉ*. Beirut: Maktabah Lubnan NÉshirÉn.

- Nasruddin Mohd Hashim, Iqbal Zahin Mohammad dan Mohammed Hj Ibrahim (2010). *Al Lughah al Arabiyyah li al Saffi al Rabi'*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Rozman Abdullah. (2003). *Pengajaran Kosa Kata Bahasa Arab Satu Kajian Kes*. Tesis : Universiti Malaya.
- Nunan, D. (1991). *Language teaching methodology: A textbook for teachers*. New York: Prentice-Hall.
- Otto, Wayne, Chester, & Robert. (1972) *Sight Word for Beginning Readers- Journal of Educational Research*, Vol. 65, (July/August 1972)
- Pabiyah Toklubok @ Hajimaming dan Che Radiah Mezah. (2011). *Penggunaan Kata Pinjaman Arab dalam Bahasa Melayu dan Implikasinya Terhadap Pengajaran dan Pembelajaran Bahasa Arab Jurnal Linguistik* Jilid 13.
- QÉimah Makkah li al-MufradÉt al-SyÉi'ah* (t.t). Mekah: Universiti Ummu al-Qura.
- Quigley, Helen. (1973/74) , *The Pre-reading Vocabulary of Children Leaving Nursery School- Educational Research*, Vol. 16.
- Rahim Ramly. (2009). *Penguasaan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab dalam Kalangan Murid Sekolah Kebangsaan Menerusi Program j-QAF: Satu Kajian Kes*. Tesis : Universiti Malaya.
- Rahmat Abdullah. (2001). *al-KitÉb al-MadrasÉ fi Ta'lÉm al-Lughah al-'Arabiyyah li al-NÉliqÉn bi al-MÉliziyah fi MÉlÉziÉ: Mu'Éwalah fi BinÉ' Ma'ÉyÉr KhÉlah li IntiqÉ' al-NuÉl*. Tesis Doktor Falsafah: Universiti Yarmuk, Jordan.
- Rushdi Úa'Émah. (1982). *al-Usus al-Mu'jamiyyah wa al-Thaqafiyah li Ta'lÉm al- al-Lughah al-'Arabiyyah li Ghairi al-NÉliqÉn biha*. Mekah: Universiti Ummu al Qura.
- Rushdi Úa'Émah. (1985). *DalÉl 'AmÉl fi I'dÉd al-Mawadd al-Ta'lÉmiyyah li BarÉmij Ta'lÉm al-'Arabiyyah*. Mekah: Universiti Ummu al-Qura.
- Saifuddin Hussin. (2002). *Penguasaan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab di Kalangan Pelajar-Pelajar Tingkatan Tiga: Satu Kajian Kes di Sekolah Menengah Kebangsaan Agama Negeri Melaka*. Tesis : Universiti Malaya.
- Sara W. Lundsteen. (1977). *On Developmental Relations between Language Learning and Reading - The Elementary School Journal* , Vol. 77 (Jan. 1977). Irvine: University of California.
- Tarigan, H. G. (1986). *Pengajaran Kosakata*. Bandung: Penerbit Angkasa.
- Zulkifley Hamid. (1994). *Pembelajaran dan Pengajaran Bahasa*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.